

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjen László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent
Nyiteltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Programmkészítés.

(Brrr.) A törvényhatóságok bizottságai gyűlései ép most választják meg azon küldötteket, melyeknek elhivatása: tervet dolgozni ki az új megyerendszer alapköveinek mikénti lerakására. Hanem vannak ám előbbre látóbb politikusok, kik nem ezt tartják a politikai téren megoldandó napikérdésnek; kik a magyar jogállam korszerű kívánalmainak megfelelőbb közigazgatási rendszerbályozását továbbra vélik elhalaszthatni; kik sürögősebb teendőt ismernek annál, minthogy az alkotmányos szabadság sarkoszlópai, a helyi önkormányzat — a parlamentarizmus kormányzat és intézmények keretébe beillesztessenek.

A politikai pártok tömörebb szervezkedésének szüksége lebeg némelyek szeméi előtt; mintha a czél-szerűbb törvényhatósági berendezés pártkérdés lehetne; mintha a megyei zsoldszaloknál is a helyi és országos közérdekeket kellene a pártérdeknek alárendelni; holott a parlamenti téren elfoglalt merev álláspontok a törvényhatóságok polgáira pártkülönbség nélkül károsan hatnának, s ez új szervezkedés nehézségeit önkönkül és végtelenül szaporítanák.

Amde vannak mások, kik nem eléggik azt se, hogy a törvényhatóságok terméi a pártversengés áronájává tévessenek, ezeknek hatalmasabb emótióra van szükségük. Például a „Gaz.” hírhedt névtelenje a nemzeti programmkészítést tüzi ki feladatát.

Ő névtelensége azon törvén fejti, miért nem aratott sikert a románok 22 évi politikai küzdelme, — azon titkot fedezi fel, hogy ezt a részletes actio-programm hiánya s az okozta, hogy a megyékben nem szerveztek a románok vezér-bizottságokat.

Tehát, midőn arról van szó a kiküldöttekben: hogyan osztassanak a törvényhatóságok — választókerületekre való tekintettel — czélszerűen járásokra; hogyan állapítsák meg a tiszti kar kellő létszáma, hatásköre, a munkafelosztás, a fizetések mennyisége? hogyan szerveztessenek az árvászekék, az állandó választmányok? stb. stb. — szóval, hogyan biztosítsanak az önkormányzati jogok, a törvényhatóság valamennyi polgárainak érdekében gyakorlatlan azok gazdaságosan költve, czélszerűen intézkedve, gyorsan, lelkiismeretesen végezve: — akkor előállanak s egyik pártusára hív fel, másik ezt is kevesli, nemzeti programmkészítést ajánl.

Milyennek is kellene ennek a „gaz.”-i névtelen által óhajtott programmnak lennie?

Olyannak, mely megfeleljen a románok nemzeti aspiratióinak; mely minden románt fellelkesítsen; mely ne lépje át a politikai egyenjogúság határait, de a jogokból se adjon fel semmit; mely körül minden román csoportosuljon; mely a románok loyális törekvéseit fel-derítve, megnyugtassa az aggodalmakat, mivel ők nem akarnak egyebet, mint tökéletes nemzeti politikai egyenjogúságot. Az így vázolt részletes actio-programm irányadó sarkelvéül odaállítja névtelen: „Erdély autonómia-jának visszaállítását!”

Érintők fennebb, mily fontos és hasznos, a polgárok egyetemét érdeklő tárgyak felett van ma hivatva a megyei értelmiség tanácskozni, tervet készíteni, — s ime azon férfiu, ki mintegy kizárólag szeretne politikai tanácsokat osztogatni a románoknak, oly program-vázlatot állít fel, mely csak a kedélyek felizgatását tartja szem előtt, de a románok helyi érdekeinek legkisebb szolgálatot se tehetne, holott most ez a megoldandó kérdés.

Hát valjon a más nemzetiségeket megnyugtató-e az olyan program, mely a politikai egyenjogúság határai közt maradásnak állítja lenni az ország megosztását, mogrontását követelni. A politikai egyenjogúság alkotmányosul az ily országbontó aspiratiók valóslása nélkül fennáll ma is, bárha nem is nyilvánvaló külön állam alkotásában; az egyenjogúság nevében ezt utóbb sem lehet eszközölni.

A közel jövőre fel van állítva az 1870 LXII. t. czk. 91. §-ben a részletes program a cselekvésre. Ezen a téren sokat használhat a nevtelen is a románoknak, ha gyakorlati tanácsokkal éltei, s nem bolondítja őket folyvást „az erdélyi autonómia visszaszerzésé”-vel, mint egyetlen nemzeti mentő horgonygyal. Ez a mentő horgony a veszedelem kezdete lenne az egész országrészre, míg az alkotmányos jogok czélszerűbb gyakorlata, a jó közigazgatás áldásai mindnyájunkra érezhetők lesznek, bárha nem is tartoznak a nemzeti politika légiésb aspiratiói közé.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Prága. Az ó- és ifjú csehek egyetértésnek abban, hogy az adó és ujoncz megszavazás jogát a cseh országgyűlésnek kell gyakorolni, ez a kiegyezés első föltétele.

Flórencz. Az olasz parlament július 10-én Rómában gyűlést össze ismét.

Konstantinápoly. Az utóbbi égeseket állítólag petroleumba mártott keszkenőkkel szították.

Odessa. A kormány 100,000 rubel kárpótlást fizetett a megkárosított izraelitáknak.

Legujabb táviratok.

Bécs, jun. 17. A bir. tanács bevégezte a budgetvitákat; s a budget 2-ik olvasásban elfogadtatott. Costa indítványa, hogy a 3-ik olvasás azonnal eszközöltesse, elvetetett.

Berlin, jun. 16. Albrecht hg. (az atya) a bevonulás alatt ájultan rogyott le a lóról. Más balesetek is történtek a hőség és szorongás miatt. A párisi téren sokat legázolt a védőrség, a tömeg fenyegető alakot öltött, az őrség engedett.

Páris, jun. 16. Douai tábornok hadteste Lyonba ment, hogy a rhone-völgyi nemzetőrséget lefegyverezze. 18 párisi lap elhatározta, hogy a párisi választásokra nézve egyenlő jelölt-névsort állít fel. A köztársasági lapok ebben sem vesznek részt. A Gambetta által tett ki-nevezések revisió alá vonatnak.

Páris, jun. 16. Fabrice tbnok mult vasárnap Thiersnél fogadtatáson lévén, Bismarck részéről kifejezést adott a commune-lázadás leveretése feletti megelégedésének. Ha Franciaország tovább is kész lesz a rend fenntartása iránt hasonló biztosítékokat nyújtani, a porosz kormány a megszálló hadsereg számát alább fogja szállítani.

Mint Versaillesból 16-áról jelentik, a francia kölcsön csupán 2 milliárdot teend 5%-es jutalék nélküli kötvényekben.

A „Times” versaillesi levelezője írja: „Azt várják, hogy a sereg 2—3 nap mulva odahagyandja Páris, 50,000 ember Versaillesba, s 50,000 Lyonba menvén. Némely, La-Villette helyzetére vonatkozó nyugtalanító hírek folytán, az ott elszállásolt csapatok tetemesen erősbítették; mindazáltal még eddig teljes nyugalom uralkodik. Az üzletek tetemesen javulnak, s a látogatók száma növekszik. Ujlag némely fontos elfogatások történtek, többek közt Urbain is elfogattott, ki állítólag a úszok meggyilkoltatásának főindítója volt. A lapok a küszöbön álló választásokkal foglalkoznak. A bonapartisták nagyon mozognak, s mint mondják, számos jelöltjeik győzelemre számítanak. Azt várják, hogy a nemzetgyűlés rövid időn elnapolandja magát a választásokig.

A határvidék polgári kormányzat alá vételének kezdete.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a varasdi két határezrednek, Zengg, Belovár és Ivanic erőd katonaságoknak, továbbá Sziszek községnek a határvidéki kapcsolatból való kiküldetése, valamint a katonai rendszernek a határvidéki többi részeiben való megszüntetésének megindítása czéljából méltóztatott legkegyelmesebben a következő nyiltparancsot, eszászári és királyi rendeletet, királyi leiratot, továbbá a zágrábi hadtörvényszéknek és a pétérvári hadparancsnokságnak a két határvidéki terület közigazgatása czéljából való újjászervezését illető következő legfelsőbb parancsokat, ezenkívül pedig a következő rendeleteket kibocsátani: A) Rendelet, mely a határvidékre vonatkozólag a védőkötelezettség teljesítésének rendjét és módját szabályozza; B) Rendelet a határvidéki honvédségről és népfelkelésről; C) Határozmányok a védelmi rendeleteknek a határvidéken való végrehajtásáról; D) A határőrsapatok szervezéséről; E) Törvény némely határvidéki közigazgatási intézmények módosításáról; F) Törvény a határvidéki városi és falusi községeinek szervezése iránt; G) Községabszalyat a cs. és k. horvát-szlavon határvidéki városok számára; H) Falusi községabszalyat a cs. és k. határvidék számára; I) Törvény a határöröknek a határvidéki államerdőségekből való faizás, legeltetési és erdőség-használati jogainak megváltását illető határozmányokról; K) Rendelet a határvidéki közigazgatási hatóságok szervezetének (1851. évi július 28-án 4186/M. K. C. sz. a. kelt körrendelet), s a közigazgatási ág szervezetéről szóló szabályzat (1858. május 11-én 21. osztály 1740. sz. a. kelt körrendelet) módosítása iránt; L) Rendelet, melylyel az erdészeti szak s erdészeti szolgálati szabályzat a határvidéken módosítottatik; M) Rendelet az építészeti szolgálatról a határvidéken; N) Rendelet a határvidéki népiskolai oktatásügyről; O) Rendelet a népiskolai tanítók és tanítónők kiképzése ügyében a határvidéken; P) Rendelet a tanítói osztály jogviszonyainak szabályozásáról a határvidék népiskoláiban; és Q) Rendelet az iskolai felügyeletről a határvidéken.

A francia nemzetgyűlésből.

(Trochu 13-án megkezdett beszédének folytatása.)

Trochu így szól: Terveztetett, hogy Chatounál kirohanjunk s a hadműveletek középpontját Rouenba helyezzük át. Ezen terv Ducrotól indult ki s október

25-én táviratilag közölte Gambettával. Trochu constatalja, hogy a Loirehadserget sohasem hivta Páris segélyre, e czélra nem tartá azt előkészülni. Azon terv is fölmerült, hogy Páris — Rouenből jövő hajóraj által élelemmel elláttassék. Trochu constatalja, hogy Gambetta hihetetlen módon sohasem vette számba terveit, Trochu nov. 10-én azt sürgönyözte Gambettának, hogy nov. 15. és 18. közt a kijelölt irányban valószínűleg kirohanást intézend. A Coulmiersi győzelem megváltoztatta a tervet, Trochu elmondja nézetét Gambettáról; forró honszeretetének igazságát szolgálta, de azt veti szemére, hogy az ország érdekét a pártérdeknek vetette alá. Gambetta felett azon válságos illúzió uralkodott, hogy az összegyűjtött embertömegek az állandó hadseregeket legyőzhetik, ez pedig még az első köztársaság idején sem történt.

A coulmiérsi győzelem után a közvélemény azt akarta, hogy kirohanás rendezessék a Loirehadserggel való egyesülés végett. Gambetta ez értelemben hivta fel Trochut; ez valóóság szédelgés volt, a Rouen irányában való kitérésről le kellene mondania, melynek megvalósítása küszöbön állt s minden fáradozást, valamint az ágyukat a Marne felé kelle irányozni. Trochu Ducrot vitétségé iránt elismerését fejezi ki (Tetszés), emlékezett a nov. 30 és dec. 2-ki harcokban elhullott tábornokokra, s Chancy, Faidherbe és Bourbaki iparkodásairól, kik a rögtönözött hadakkal minden lehetséget megtettek, elismeréssel szól. Trochu sajnálja, hogy az ellenség mindig csak tüzéséget állított seregeink elé, ő azt reményli, hogy ha gyalogság állítatnék eléje, ő azt megverhetné. Hogy a porosokat gyalogságok harczba vezetésére kényszerítse, merészlé a dec. 2-ki csatát. Az ellenség folyton csak tüzéséggel harczolt; az iszonyu hideg a műveleteknek véget vetett.

Trochu constatalja, hogy a porosok — a civilizált nemzeteknél elfogadott minden szokás ellenére a bombázást előleges jelentés nélkül kezdték meg s főleg kórházakra és menhelyekre czéloztak. Trochu megbélyegzi a bombázást. Azután fölemlíti, hogy az inség nyomasztólag hatott s constatalja, hogy a munkás lakosság az ostrom idején kevesebbet szenvedett, mint a közepestály, Trochu utolsó erőfeszítést akart megkísérteni s a január 18-ki csatát rendezte. Constatalja a nemzetőrség bátorságát, de azt mondja, hogy benne veszélyes rendtelenség uralgott. Azt hiszi, hogy a január 18-án francia részről megbeszéltek és elesettek felé maga a nemzetőrség ejtette el; ez okból ellenzé oly sokáig, hogy a nemzetőrség harczba vezetessék. Trochu kifejté, hogy végül miért vonult vissza. A kormány többi tagjai más katonai vezetők kerestek. Páris mairi-án mintegy felhivták őt, hogy lemondását adja; állása tartható többé nem volt, de csak akkor vonult vissza, miután őt a kormány letette. Constatalja a kormány nehézségeit Párisban, midőn a fegyveres demagogia a fegyveres demagokkal szemben állott.

Ő elkerülni igyekezett a harczot, melyet Bismarck idézett fel és Bismarck szitogatott. Azt mondja, hogy Páris második ostroma az első ostromnak magyarázata és igazolása. Trochu erre elbeszéli a párisi nemzetőrség felállításának történetét. A nemzetőrségben 25,000 büntettes és 600 titkos társulati tag volt; ezek kisebbségben voltak ugyan, de a fegyelem miatt a munkaiszonyt, iszákoságot és demoralisatiót terjesztették. A nemzetőrséget a bőven osztogatott dieserét fennhíjázóvá tette. Látták Hugo Victor káppijét — mondja Trochu — s ez képezte reájuk nézve a helyzet jelvényét. — Louis Blanc egy interpellatiójára válaszul Trochu azt mondja, hogy Louis Blanc a kormányt Páris ostroma alatt aggályos helyzetbe sodorta. Trochu beszél az oct. 31-ki eseményekről és constatalja, hogy a lázadók mind Remington-karabélyokkal voltak ellátva, pedig ilyenek nem is voltak a kormány tudtával Párisban. Nem tudja tehát, honnan jöttek ezek egyszerre elő. Constatalja, hogy a titkos társulatbeliek egy külről jövő jelszónak engedelmesskedtek; feladatuk volt harczot követelni a legvégsőig, de ovakodni kelle a porosok ellen harczolni. Ezért üldözte őket Thomas Clement tábornok, a miért aztán boszúból meggyilkolták.

Trochu megbeszélve a hadi szerencsétlenségeket, azt mondja, hogy ezek csak a korábbi vereségeknek voltak szükségképeni következményei és nemcsak szept. 4-étől veszik eredetüket, mert eredetük a hadizenetben rejlik, mely elbizakodottságból előkészület és minden szövetség támogatása nélkül történt meg. Louis Blanc határozottan tiltakozik az ellen, mintha ő a kormánynak ostrom nézve a helyzet szerzett volna. Elbeszéli, hogy ő october 31-ének reggelén ama mozgalom kezdeményezőit lebeszélte, azt mondván nekik, hogy rossz polgárok lesznek, ha szándékuk mellett megmaradnak. Trochu azt válaszolja, hogy ő ugyan nem tud arról, állott-e Louis Blanc a titkos társaságbeliekkel szövetségben vagy nem, de Louis Blanc a város védelméről mindenesetre balnézeteket terjesztett el s így okozott a kormánynak nehézségeket. — Dufaure törvényjavaslatot terjeszt elő a vál-

tók lejárásai idejéről Párisban. A nemzetgyűlés kimondja a javaslat sürgősségét.

Chanzy tbn dicseri a toursi és bordeauxi kormányokat, melyek a vidéken oly hadseregeket tudtak teremteni, melyek a porosok elismerését is kivívták. A kormány azonban hibázott az által, hogy az általános hadműveleteket maga vezette, mert ehhez szakértelem kívánatik. Chanzy tbn sajnálja, hogy a vidéki hadseregekre nézve oly kevés elismerés mutatkozik. — A kamara végül elfogadja a bizottság által javasolt határozatokat.

Toroczkó, jun. 5. 1871.

Kedves kötelességet vétek teljesíteni, midőn hála és köszönet kifejezése mellett adom át a nyilvánosságnak azon unitárius egyházkörményeket s egyes egyházakat, melyek a toroczkói unitária ekklesia tavaly a tűz által sérült, de különben is romlásra hajlott templomának újításához pénzsegédemmel járultak a mint következő: a háromszéki esperestségből előbb részletes kimutatás nélkül jött 53 ft 30 kr, utóbb részletes kimutatva a bölöni ekklesia pénztára adott 20 ftot, a hivatott ott gyűlt 16 ft 40 kr, kilyéni atyafaktól 1 ft 60 kr, az udvarhelyi esperestségből részletes kimutatás nélkül egyszer 52 ft 40 kr és ismét 6 ft, a kolozsvári anyaekklésiától 42 ft, a kereszturnfi-széki esperestségtől 138 ft 32 kr, mely összegbe adott Rava 18 ft, Bözöd 6 ft 46 kr, Ujfalu 1 ft, Körispatak 2 ft 66 kr, Martonos 3 ft 20 kr, Enlaka 14 ft 30 kr, Korond 3 ft 10 kr, Váralja 1 ft 25 kr, Csehétfalva 4 ft, Tarcsafalva 2 ft, Tordátfalva 5 ft 53 kr, Szt-Mihály 27 ft 55 kr, Kadács 4 ft 27 kr, Siménfalva 3 ft, Szentmiklós 1 ft, Medesér 1 ft 20 kr, Kede 60 kr, Gagy 4 ft, Szentábrahám 8 ft, Csekefalva 5 ft, Keresztur 1 ft 80 kr, Fiattfalva 1 ft, Boldogasszonyfalva 2 ft 20 kr, Ujszékel 5 ft, Kis-Solyomos 10 ft, Nagy-Solyomos 1 ft, M.-Zsárod 1 ft 20 kr, f.-fehérme gyei esperestségből összesen 17 ft 20 kr, a marosszéki esperestségből jött Szabédtről 9 ft 21 kr, Csokfalváról 5 ft, Nyomátról 3 ft 33 kr, K.-Adorjánból 1 ft 40 kr, Sz.-Háromságról 3 ft 20 kr, Vadából 3 ft, Buzaházról 3 ft 46 kr, Kálból 4 ft 19 kr, Ny.-Gálfalváról 1 ft 32 kr, M.-Vásárhelyről 2 ft, Sz.-Királyról 2 ft 50 kr, Ny.-Szt-Lászlórol 2 ft, Iklandról 1 ft 50 kr, Ny.-Szt-Márton 7 ft 32 kr, Sz.-Gericezről 12 ft, a küllői egyházkörmől az ádámosi hívektől 3 ft, B.-Szt-Miklósrol 90 kr, Désfalváról 3 ft, D.-Szt-Mártonból 4 ft 20 kr, Dombórol 4 ft 40 kr, Haranglábról 50 kr, Sárosról 5 ft, az aranyos-tordai körmől eddig bejött sinfalvi ekklesiától 5 ft, bágyonitól 5 ft, szt-mihályfalvitól 4 ft, rákositól 2 ft, várfalvitól 2 ft, csegezitől 2 ft, járaitól 3 ft 50 kr.

A részt megígért, részint reményelt összegek beérkezével e nagybecsi kimutatás folytatni fog.

Addig is legyen bejegyezve a kegyes adakozók neve Isten könyvébe, melynek nyomán osztja ki a földi boldogságot s örök üdvöt.

Koronka Antal, m. k. helybeli lelkész.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny”-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztatassanak féléves és évnegyedes előfizetéseiket június 20-ig megújítani, nehogy a lap szétkúldésében fennakadás történjék.

— A hivatalos lap közli a határőrség polgárosítására vonatkozó kir. rendeleteket s a manifestumot. Királyi biztosul Rosenzweig Ferdinánd altábornagy nevezetett ki.

— A törvényszéki székhelyek meghatározása és az ezen törvényszékek életbeléptetése czéljából szükséges intézkedések megállapítására az igazság-, bel- és pénzügyminiszterium tagjaiból enquette-bizottság alakított, melyben az országos statisztikai intézet egy kiküldöttje is résztveend.

— A pénzügyminiszter a m.-vásárhelyi, dévai és nagy-enyedi kincstári uradalmi ügyészi állomásokra Kozma Endrét, Schián Antalt és dr. Csávásy Gyulát nevezte ki.

— Széchenyi István gróf több munkája, egymint „Adó és két garas,” „Üdvlede,” „Budapest állóhid,” „A magyar akadémia körül” és „Eszmetöredékek,” melyek már sehol sem találhatók, néhány példányban ismét előkerültek. A köztelek padlásán ugyan is, mint a „P. Napló” írja, a második emelet építése czéljából vizsgálódván, egy halmozott könyvre bukkantak, melyek közt a fönnemlített munkák is találhattak.

— Kossuth Lajoshoz Zomborból a következő távsürgönyt intézték e hó 15-én: Kossuth Lajos urnak Turin Sotto Ripa 1. Mártonfy ügyvéd Bácsme győ főispánjának beigtattott. Lakomán, Alföldy József megemlékezőn önrol nagy hazafi, kinek örökemlékeztetű s hatal-

mas közreműködése tette le a democraticus haladás alapját, magasztos lelkesülésben tört ki osztatlan szeretet és soha meg nem szűnt kegyeleti érzelme, melyet ezáltal hő tiszteletünk s jó kívánataink kijelentése mellett nagybecsű tudomására juttatni sietünk.

— **Horvát Boldizsár** következő levelét olvasuk a „Vasmezei Lapok”-ban: „Választóimhoz! Tisztelt polgártársaim! Kötelességemnek tartom, önöknek tudomására hozni, hogy Ő Felsége a királyi engem — saját kérelmem folyán — az igazságügyministeri tárca további vezetésétől felmenteni méltóztatott. De ezáltal csak a vezetés sorából léptem ki, s nem a cselekvés táborából; s azért, mihelyt megrendült egészségem helyreáll, ismét ott fognak önök engemet látni, ugyanazon ügy szolgálataiban, a melynek eddigi tevékenységem szentelve volt. Lemondásom tehát nem fegyverletétel, hanem csak helyzetváltoztatás. A küzdelmet ezental szörényebb körben ugyan, de a régi buzgalommal és lelkesedéssel fogom folytatni, — folytatni fogom mindaddig, amíg elveink diadalra nem jutnak, s a míg önök bizalmával dicsekedhetem. E bizalommal önök bennem eddig is nem a ministert, hanem az elvrokont ajándékozták meg; s meg vagyok győződve, hogy valamint én ezen elvrokonságot semmi helyzetben és semmi körülmények közt soha egy pillanatra sem tagadtam meg, úgy viszont önök vonzalma is változatlanul maradt régi elv- és polgártársuk iránt, a kinek legfőbb öröme és büszkesége mindig az volt és lesz, hogy önköz tartozik. Addig is, míg megjelenhetek önök körében és szemlélt tarthatok helyzetünk fölött, fogadják önök tisztelettel üdvözlőmet. Baden, 1874. jun. 10. Horvát Boldizsár.”

— **A karloviczi szerb congressus** jun. 15-iki ülésében, mely igen látogatott volt, az elnök a magyar cultusminister három leiratát olvastatá fel, melyek a mult évi congressusi határozatokra vonatkoznak. Az egyházmegyei gyűlések, a congressus, vál. rendszabály s nemzeti iskola tanácsról szóló munkálatok lényegben tegf. helyütt helybenhagyattak. A congressusi szervezet azonban, ismétli tárgyalásra visszaküldetett. Subotics indítványára e leiratok azonnal kinyomtatnak, s jelentés, valamint indítványtételre még ez ülésben választott kilenczes bizottságnak adatnak át. Erre megtörtént a községi rendezés feletti részletes vita, s 12 cikkelyt letárgyaltak.

— **Az ujonnan kinevezett igazságügyminiszter** köriratot bocsátott ki a hatóságokhoz, melyben hivatala elfoglalásáról értesíti.

— **Gorove J.** közlekedési miniszter Bécsbe utazott, s — miyt a „P. Lloyd” értesül — beadta lemondását.

— **Felekyné Munkácsi Flóra** asszony színházunk jeles vendége a mult szombaton lépett fel először „Howard Katalin”-ban, folytatandó a tavaszon sajnos betegsége által hirtelen félbeszakított nagybecsű vendégszerplését. A közönség nagy lelkesedéssel, színni nem akaró tapssal s virágfüzerekkel üdvözölte a visszaérkezett s minden jelenése után sokszorosan kihívta, megéljenzte, mit a t. művésznő nagyhatású játékaival méltán kiérdemelt.

— **A kolozsvári ev. ref. főtanodában** a közös vizsgák jun. 19—30-án tartatnak a d. e. 8—11 és a d. u. 3—6 órákban. A tanulók létszáma e második félévben: a felső tanodában 56, a középtanodában 243, az elemi osztályokban 190, összesen 489. A tanítással foglalkozott 23 tanár és segédtanár, továbbá 56 magántanító. Az énekkar ez idén 79 tagból, a zenekar 14 tagból állott.

— **A g. n. e. érsekség** esperestségei az új terv szerint (folytatás) a zarándi: 46 helység 37,516 lélekkel; a gyógyi: 50 h. 31,783 l.; a gyulafejevári: 41 h. 29,969 l.; a felzalatnai: 26 h. 28,755 l.; alsó-zalatnai: 23 h. 20,410 l.; a tordai: 34 h. 15,974 l.; küküllői: 22 h. 10,199 l.; mezősegi: 13 h. 6,958 l.; kolozsvári: 35 érsekség 23,333 lélek. (Vége köv.)

— **Székely-Kereszturon**, (Erdély, Udvarhelyszék) kir. távirat-állomás nyitott meg, korlátolt nappali szolgálattal.

— **A piski petrosényi vasuti vonal mentén** fekvő

kaláni vaspályai távirat-állomás korlátolt nappali szolgálattal a magán-sürgöny-forgalomnak megnyitottat.

— **Beküldetett.** Tisztelt szerkesztőség! Folyó évi május 30-án nagy szerencsétlenség érte helységünket, a tűz két óra alatt 120 gazdának lakházait és meléképületeit elhamvasztotta. Az első magyar általános biztosító társaság kolozsvári főigynöksége értesülvén a vészről, pár nappal később kárainkat 24 óra alatt felvettette, és mai napon kilencz károsultunk 3367 forintot fizettetett ki. Elismeréssel vagyunk a társaság pontos és jótékony eljárásáért és kedves kötelességünknek ismerjük hálás köszönetünket nyilvánítani. Kolozsvárt, június 17. 1874. Mátyas István m. k. Tamás János m. k. szent-lászlói lakosok, hét károsult társaink nevében is.

— **Urnapiján** Csik-Szent-Király, Zsögöd, Szent-Imre, Mindszent és a közelebbi falvak határait annyira elverte a jég, hogy a termés % része tönkre ment.

— **Biharmegye** határhegységein a románok között szokásos leányvásár jul. 12-én lesz. Nagyvárad és környékéről ez eredeti és érdekes népszokás alkalmából kirándulást terveznek.

— **Bogyó Alajos** színházunk széphangu énekeso a pesti nemzeti színházhoz szerződött. Ki fogja pótolni, nem tudjuk.

— **632—871. sz.** A keletázsiai expeditio vezényletével megbízott cs. kir. miniszteri tanácsos dr. Scherzer Károly lovag ezen kiküldetése alkalmával a legkeresettebb len és gyapjuszövetekből egy minta gyűjteményt rendezett, mely az indus, siami, chinai és japáni szövetségi iparnak tanulságos képét nyújtja. Dr. Scherzer ur f. évi június hó 27-én e gyűjteménnyel együtt Pesten meg fog jelenni oly czéltől, hogy ezt az érdekelt iparegyletek vagy társulatoknak, vagy esetleg e gyűjteményt ismerni óhajtó szakiparosok és kereskedőknek személyesen bemutatassa s felvilágosítsa magyarázatokkal kísérvé. A nmltságu kereskedelmi miniszter ur folyó hó 13-ról 6547. sz. a. kelt közlése folyán ezen felette érdekesnek mutakozó előadásban leendő résztvevhetés végétt oly hozzáadással adjuk ezt az érdekeltet tudtára, hogy az előadás helyéről és órájáról a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (Dorottyaútcza, Loyd-épület II. emelet) értesülhetni. A kereskedelmi és iparkamara Kolozsvárt, jun. 16. 1874.

— **Nagy Ielkü.** Egy olasz, Rongetti, ki Budán Doleschál sörházában halt egy éjjel, s más nap a déli vaspályával elutazott, vánkosa alatt fejeit 10,000 ft készpénzt s egyéb értékes papirokat. A szobaleány megtalálta a nagy összeget ágyvetés alkalmával, s azonnal átadta az üzlet tulajdonosnak. Még azon este halálápadtan jó Rongetti Kanizsáról vissza Budára a sörházba, hol tulajdonát azonnal kézbesíték neki. Meg is jutalmazá a becsületes szobaleányt négy egész forinttal.

— **Egy nagybecsű okmánytár.** A magyar történelmi társulat kiadásában egy nagybecsű okmánytár indult meg közelebbiről, a „Codex Diplomaticus Comitum Zichy” következő czim alatt: „A Zichy és vásonkői gróf Zichy család idős ágának okmánytára. Gróf Zichy Károly ez időszertini senior áldozatkészségéből közli a magyar történelmi társulat. Első kötet; szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Végheily Dezső választmányi tagok.” A történelmi társulat 1869-iki vidéki gyűlése alkalmával átkutatta a Zichy család zsélyi levéltárát is, mely két nagy szobában van elhelyezve s összesen 27,301 okiratot számlál a mellékleteken kívül; — még pedig az Árpád-korszaktól kezdve. Bizonyonyal tehát a leggazdagabb levéltárak közé tartozik, — s hogy a legfontosabbak közé is, arról, ki ez első kötetet végig lapozza, meg fog győződni. Egy-egy ilyen nagyobb családi levéltár már magában is egy kis archívum. Az uradalmakkal együtt rendszeren levéltárak is eszerlétek urat, s a mint egy uradalom növekedett, szaporodott: a főfészekbe a környékbeli levéltárak is bevándoroltak, úgy hogy egy-egy ilyen levéltár több, többnyire kihalt családnek leveleit is egyesíti. Ebben áll hát azoknak egyik fontossága, — hogy azok nemcsak egy élő, hanem gyakran egy egész sorozat kihalt családok régi nagyjainak emlékeit rejtik ma-

gukban. Így van ez a jelen gyűjteménnyel is, melyben a Zichyeken kívül a Kisvárdaiak, Báthmonostori Tütősek sat. levéltára foglaltatik. Maga a gyűjtemény 40 iven 592 okiratot tartalmaz, melyek közül 112 darab Árpád-házi a többiek pedig a vegyes házakból valók, s 1341-ig terjednek. Az okiratok alatt meg van jelölve a levéltár is. — E kötet gróf Zichy Károly költségén látott világot, ki abból a hazai nagyobb könyvtárakat és intézeteket; továbbá a történelmi társulat választmányának tagjait megajándékozá egy-egy példánnyal, az abból megmaradtakat pedig a történelmi társulatnak ajándékozá, mely azt Tettey és társánál bocsátá áruba. Egy példány ára 4 ft. Gróf Zichy Károly e munka kiadásával követésre méltó példát adott a főuri családoknak.

— **Tiroloból borzasztó híreket** közölnek a lapok. A tavaszt nem a nyár követi, hanem az idő télre hanyatlott vissza. Nincsen szó hőesésről, hanem hóviharakról a szó teljes értelmében úgy annyira, hogy a gazdák fenyoágakkal pótolják a takarmányt, mely hozzáférhetlen lepel alatt nyugszik.

— **Mozgó tribune.** Berlinben a sereg bevonulásának ünnepélyére már minden ablak, minden állvány elkelt. Két fiatal ember arra a gondolatra vetődött, hogy rögtönöz egy állványt hátából, s a lapokban következő hirdetés vala olvasható: Két erőteljes fiatal ember, ajánlja magát arra, hogy a bevonulási ünnepély napján a t. uraságokat fel-alá hordozza vállán.

— **Finlandban** egy új szekta létesült, melynek követői naponként összegyűlnek egymás vétkeinek megbocsátása végett. E szertartás ölelés és csókban áll. A hívek isten gyermekeinek nevezik magukat. A férjek nem igen örömet láphetnek e szektába — legalább saját feleségei miatt.

— **Catalepsia.** A pozsonyi országos kórházban jelenleg egy beteg fekszik, kinél a kórjelenségek a tudományra nézve a legnagyobb érdekel bírnak. A „Pr. Zig” írja, hogy a beteg catalepsziában (dermedési kór, Starrsucht) szenved és már 23, mond huszonhárom nap óta szakadtalanul alszik. A beteg 23 éves K. József Tót-Prónából, Turócmezgyében. Szegény szülőtől származott, saját szorgalma által tartotta fenn magát és több latin iskolát végzett. Az utóbbi években gyakran görcsöket kapott, úgy hogy napokon keresztül eszmélet nélkül feküdt, sem nem evett, sem nem ivott s felébredése alkalmával mindig örvongési rohamai voltak. A fiatal ember beállott a ferenczrendi szerzetbe s szerencsétlen betegsége itt is elérte néhányszor, de 3 napnál tovább sohasem volt önkívületben. A m. hó 20. azonban elaludt és 25. sem ébredt fel. Ekkor a szerzetesek aggodni kezdtek, hogy étel hiánya miatt meg fog halni, s így a kórházba szállíták. Június 12-ig még mindig nem állott be nála semmi változás. Ugy alszik mint az egészséges ember, lehellete szabályos, érverése rendes: a bőr is teljesen érzékeny, mert a huzótapaszok azonnal megteszik hatásukat. Mindegyik meghiúsult minden kísérlet, a mivel fel akarták költöni. A beteg tagjai azon helyzetben maradnak, a melybe helyezik, mig más fekvést nem adnak nekik. Csöveken át öntenek belé folyékony táplálékot. Mystificatióra gondolni nem lehet, mert a kórházi igazgatóság a beteget folyton gondos orvosi felügyelet alatt tartja.

(Necrológ.) Nagy-görgényi Csizsár Mária, már özvegy Vadas Józsefné maga, valamint gyermekei: Póli, Pál, Ilka, Albert, Zsuzsika és Gábor; ugy szintén testvérei Csizsár Samu s neje Szathmári Zsuzsanna, József s neje Fábiani ilka, László s neje Balázs Katalin, valamint minden közelebbi és távolabbi rokonok nevében mély fájdalommal jelenti, hogy szerett férje, gyermekeinek édes apja; az illetőknek rokona, Vadas József, kolozsvári nyug. ev. ref. esperes és lelkes, életének 68-dik, hivataloskodása 35-ik, házasságának 31-ik esztendejében folyó évi június 17-én d. e. 12 óraker tudólob következtében meghalt. A szellemi küzdter egy jeles bajnoka hullt el. Az ur nyája hü, buzgó és szerett pásztorát vesztelte el. A gyámol nélkül maradt özvegy és árvák „fejük koronájá”-t. Hült tetemei a néhainak

felettök tartandó rövid ima után folyó hó 19-én d. u. 6 óraker fognak belfarkasutczai 58-ik számú papi szállásáról a közsirkertbe kikiszélni. Legyen emléke áldott, nyugalma csöndes! Kolozsvárt, június 17-én 1874.

Közgazdaság.

Gazdasági tudósítás.

Rikán belől, 1874. június 10-én.

A mult évi tartós esőzések miatt az őszi vetést két szántásba tettük. A lapályos helyeken a második szántás oly rosz volt, hogy rendes időjáráskor a zabot is jobb szántásba szoktak vetni. A sárba, vízbe, s ennél fogva a két rosz szántásba történt őszi vetéseink ritkán keltek, sokáig betegeskedtek. A kedvező márcziusban vidámodni kezdtek, de az áprilisi és májusi esőzéseket megsokallották, s kivált a ritkábban keltek, elburjánosodtak annyira, hogy középtermésnél többre nem számíthatunk.

A tavaszi vetések közül azok, melyeket a márcziusi kedvező napokban tehetünk, jól diszlenek; de az áprilisben történt vetések sokáig betegeskedtek. Azon zab és árpa vetéseink megjárnak; a törökbuzaának Isten különös kegyelmére van szüksége. A törökbuzaát vizes, s ennél fogva rosz szántásba vetettük; sok mag a földben eltaplósodott; ritkán kelt, elburjánosodott. Az első kapálást most kezdtük, mi sok napszámost kíván, ez pedig a Rikán belől szük és drága. A kapálás nem ki-elégítő; a törökbuza beteges; mindezek következtében a törökbuza ára felugrott annyira, hogy némely kisebb héti vásáron, kis vékvál számvitván köblét, 7 forintjával is fizetik. Brassóban 6 forint 60 krajczár köble, kis vékválként.

Csaknem két havi esőzés után, az Olt vize már két versen öntött ki, mind a kétszer elborította kaszálóinkat. Az első kiöntés nem anyi, de a második igenis érezhető károkat tett. A mult évben is sok kárt tett volt az Olt háromszori kiöntése, s e miatt csak kevés és rosz tápnélküli szénát csinálhattunk, sarjut pedig semmit.

Az Olt vízének gyakori kiömlését az itteni nép ismeri, e csapás csaknem minden hóban előfordul. Természetes kaszáló igen kevés, s a mi van is mind ki van téve az áradásnak. Tagosítás nem levén, mesterséges takarmány nem termesztetik.

A Rikán belől lakó nép munkás szorgalmát ismerve, valójában csodálni lehet, hogy ezen minden jóra fogékony székely faj, annyira irtózik a tagosítástól; ha kényszerítő törvény köze nem jön, alig hiszem, hogy a Rikán belől valaha tagosítás legyen. Pedig meg vagyok győződve arról, hogy ha a tagosítás megszületnék, Erdélynek egy részében se lennének oly virágzó, akkora jövedelmet hajtó gazdaságok, mint itt a Rikán belől.

A mult évi takarmányhiány miatt házi állataink gyengén teleltek, s ámbár gyenge erőben mentek a fűre, nem igen hullottak el.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

(168) 16—30

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám I-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Sz. 3141—340

1—3 (192)

Pályázat.

A szilvölgyi m. kir. közbányánya hivatalnáj betöltendő a számvivői állomás, mellyel egybe kötvék: a IX-ik rangosztály, 1000 ft évi fizetés, 20 bécsi ölfá járandóság, melyből azonban csak egy negyed természetben, a többi háromnegyed fejében készén, még pedig minden egyöl fa helyett 16 bécsi mázsa készén szolgáltatik ki, továbbá $\frac{1}{2}$ %-nyi részilleték a tisztanyereségből, s addig míg nyereség vagy az abból a tisztviselőknék nyújtandó részesítés szervezve nem lesz, ezen illeték pótlékaul évenként 150 ft, szabad lakás, azon felül az ezen állomáson töltött 5-ik és megint 10-ik év után a fizetésnek évi 100, illetőleg 200 forintnyi felemelésre való igény, végre a fizetés két harmadának megfelelő biztosíték készpénzbeni letételének kötelezettsége.

Pályázókól főképp kellő jártasság a számvitelben, a pénztárkezelésben és a fogalmazásban, továbbá a magyar, román és német nyelvnék ismerete kívánatik.

Kellőleg felszerelt folyamodványok f. év július hó végéig alóli bányaignazgatósághoz intézendők.

A m. kir. bányaignazgatóság. Kolozsvárt 1874. június 13-án.

1—3 (191)
Őz- és szarvas-agancsok, az első nagyon magas és erős vagy ferde alakban, utóbbiak sok ággal, magas árkaban vásároltatók. Ajánlatokat elfogad e lap kiadó hivatala St. W. 44. jegy alatt.

A „VICTORIA” BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

vagyommérlege

1870. január 1-től december 31-ig.

Vagyon:	ft.		kr.		Teher:	ft.		kr.	
	ft.	kr.	ft.	kr.		ft.	kr.	ft.	kr.
Pénzkészlet az igazgatósági pénztárban			19,401	73	Uj és convertálás alatt levő vegyes alaptőke			2,305,900	—
Részvénykötelezvény, 383 db. á 700 ft. 63 db. á 600 ft.			305,900	—	Általános főtartalektőke	67,100	50		
B. részvény, az alapszabály 7-ik §-sa szerint 5000 db. kibocsátatlan á 200 ft.			1,000,000	—	Tüzági kártartalék	37,353	78		
Részvényesek tartozása			142,925	30	Szállítmányági kártartalék	8,000	—		
Előlegek 10 számlán	161,817	39			Tüzági díjtartalék a folyó koczkázatok fedezésére 1871-re áttett	773,238	35		
Leszámitolt váltók	253,889	37			Szállítmányági díjtartalék a folyó koczkázatok fedezésére 1871-re áttett	8,466	91	894,159	54
Kölcsönök	134,023	25			Tartozás 7 számlán			26,459	16
Követelés 17 számlán, ezek között a Pesten gyümölcsöző tőke	505,451	22	4,055,181	23	Igazgató közegek illetménye			17,793	48
Vezér-, fő- és aligynökök tartozása, ugy a felek tartozása később esedékes díjakért			619,011	89	Osztalék, 1866-iki föl nem vett	42	—		
Az igazgatósági központon, aztán összes vezér-, fő- és aligynököknél levő leltár és szerelvény 10, illetőleg 25 %-os törlesztés után			44,102	89	Osztalék, 1868-iki föl nem vett	1,680	—		
Tőkésített alapítási és szervezési költségek 10 %-os törlesztés után			76,073	55	Osztalék, 1870-iki	70,624	—	72,346	—
Védőtábla			1,116	50					
Intézet háza Kolozsvárt			52,945	09					
			3,316,658	18				3,316,658	18

Kolozsvárt 1874. április 20-án

A „VICTORIA” biztosító társaság igazgatósága:

Alelnök: Hintz, m. k. Igazgatók: Wagner, m. k. Frits, m. k. Kőváry, m. k. Vezérigazgató: Galgóczy, m. k. Főkönyvvizető: Boér, m. k. Jelen zárszámla és vagyommérleg tételét, részletes vizsgálat és az illető könyvekkel összehasonlítás után, ezekkel mindenben megegyezőknék és helyesnek találtunk: Id. Merza Joachim, m. k. számadás vizsgál. biz. elnök. Kállai Lajos, m. k. Vikal János, m. k. Klatrobert János, m. k. Gazy József, m. k. Nik Ferencz, m. k. Pintye József, m. k. Dr. Salamon, m. k. számadás vizsgál. biz. jegyz.

Ny. Gámán János örökösineél Kolozsvárt.